

रंगेली नगरपालिकाको पाँचौँ नगरसभामा नगर उपप्रमुख श्री केशव कुमारी खरालद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम

यस सम्मानित सभाका अध्यक्ष एवम् रंगेली नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री दिलिप कुमार
अग्रवालज्यू,

नगरसभामा उपस्थित सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू तथा उपस्थित अन्य महानुभावहरू,

१. यस नगरपालिकाको पाँचौँ नगरसभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ । यस सभामा उपस्थित हुनु भएका नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्यहरू लगायत उपस्थित अन्य महानुभावहरू प्रति हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन व्यक्त गर्दछु ।

२. यस महत्वपूर्ण समयमा देशको परिवर्तनको लागि जीवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दै कोरोना भाइरसको संक्रमणका कारण दिवंगत हुनु भएका व्यक्ति प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण व्यक्त गर्दछु ।

३. आधारभुत सेवा सुविधाहरू जनताका निकटका निकायहरूबाट प्रवाह गर्दा नै बढि प्रभावकारी हुन्छ भन्ने विकेन्द्रीकरण सम्बन्धि सिद्धान्तको परिस्कृत एवम् परिमार्जित रूप अन्तर्गत स्थानीय सरकारको अभ्यास स्वरूप रंगेली नगरपालिकाले लिनु पर्ने नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी नगरको सर्वाङ्गिक विकासका लागि जुटिरहेका छौं ।

४. निर्वाचन हुँदाका बखत हामी निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले आफ्नो नगरपालिकाको समग्र विकासका लागि जनतासँग गरेका प्रतिबद्धताहरूलाई कार्य रूपमा ल्याउन हामीसँग उपलब्ध सीमित श्रोत, साधन, दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापनका अप्ठ्याराहरू, संक्रमणकालीन कानून र विषयगत निकायहरूको समायोजन र संचालनमा देखिएका जटिलताका कारण हामी माझ विगतका चार वर्ष हाम्रा लागि धेरै चुनौतीहरू रहेता पनि नगरवासीसँग गरेको बचनबद्धता प्रति हामी सदैव प्रतिबद्ध रहने छौं भन्ने विश्वास दिलाउन चाहन्छौं ।

५. दक्षिणमा भारतीय सीमानासँग जोडिएको यो नगरपालिका क्षेत्र गर्मीमा अति गर्मी तथा हिउँदमा शीतलहर चल्ने तथा वर्षातको समयमा बाढीको जोखिम हुने क्षेत्र समेत हो । यो नगरपालिका मौलिक परम्परा, सांस्कृतिक, सामाजिक, धार्मिक पक्षलाई संरक्षण प्रवर्द्धन गर्दै अगाडि बढिरहेकोछ । हाल शहरोन्मुख पूर्वाधारहरूको निर्माणको क्रम तीव्र रूपमा अघि बढेकोछ ।

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय,

अब म रंगेली नगरपालिकाले आ.ब. २०७८।०७९ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिएका आधारहरू निम्न बमोजिम प्रस्तुत गर्दछु:

- नेपालको संविधानका प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू,
- संघीय तथा प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,
- स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली एवम् एकल तथा साझा अधिकार सूचि,
- स्थानीय तहले अवलम्बन गरेका योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरू,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ तथा अन्य स्थानीय तहमा संचालन सम्बन्धी ऐन, नियमावलीका प्रावधानहरू,
- विकासका समसामयिक मुद्दाहरू, सहस्राब्दी विकास लक्ष्य, दीगो विकाससम्बन्धि नीति, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास, बाल मैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, खुला दिसामुक्त तथा पूर्ण सरसफाई लगायतका अन्य सम्बन्धित विषयहरू,
- निर्वाचनको क्रममा जारी गरीएको निर्वाचन घोषणापत्रहरू,
- रंगेली नगरपालिकाले आवश्यक ठानेका विषयहरू,
- विगत बर्षमा नगरपालिकाले तयार पारेका नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरू ।

सभाध्यक्ष महोदय,

म अब रंगेली नगरपालिकाले आ.ब.२०७८/७९ मा लिएका मुख्य नीति तथा कार्यक्रमहरू यस सम्मानित सभा समक्ष राख्न चाहन्छु ।

१. आर्थिक विकास सम्बन्धि नीतिहरू:

१.१ नगरको सबै क्षेत्रमा यस भन्दा अगाडि लगाइएको करको दर र दायरालाई यथावत कायम गरेर व्यवस्थित गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ ।

१.२ सबै करका शीर्षकहरूलाई व्यवस्थित बनाई अनलाइन प्रणालिको माध्यमबाट कर संकलन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१.३ व्यवसाय करलाई व्यवस्थित गर्न र नीजि क्षेत्रको सहभागीतालाई अझ प्रभावकारी बनाई व्यवसायको कारोवार एवम् पूँजीको आधारमा व्यवसाय वर्गीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

१.४ नगरपालिकामा सबै भन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई एवम् रोजगारी सृजना गर्ने तथा नगरलाई आर्थिकरूपमा आत्मनिर्भरता तर्फ लैजाने व्यवसायी/उद्योगीलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रमको शुरुवात गरिनेछ

१.५ नगर क्षेत्र भित्र रहेको प्राकृतिक श्रोतहरूको समुचित प्रयोगका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनमा जोड दिइनेछ ।

२. वित्तीय व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिहरूः

२.१ खर्च गर्ने अख्तियारी र खर्चको कार्यविधि स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ एवम् प्रचलित आर्थिक ऐन, नियम वमोजिम गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२.२. योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा, सेवा वा सामग्री खरिद गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावली, आर्थिक कार्यविधि तथा प्रचलित कानून अनुसार गरिनेछ ।

२.३. नगरपालिकाको बेरुजु फछ्रौँट असुल उपर गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।

२.४. पूर्वाधार निर्माण, खरिद कार्य तथा आय संकलनका क्षेत्रमा आव्हान गरिने बोलपत्रलाई अधिकतम रूपमा प्रतिस्पर्धा गराउन ई-बिडिङ्ग पद्धति अवलम्बन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।

३. विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूः

क. कृषि तथा पशुपंछी प्रवर्धन

- शसर्त अनुदानमा तोकी आएका कार्यक्रमहरूलाई नगरपालिकाले व्यवस्थित ढङ्गले कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- आम्दानीमा आत्मनिर्भर बनाउन बाखा, गाई र भैंसी पालन गर्ने कृषकलाई तालीम तथा अनुदान दिने कार्यक्रम गरिनेछ ।
- कृषकहरूले उत्पादन गरेका कृषिजन्य उत्पादनलाई उचित बजारीकरणको व्यवस्था मिलाइने छ । आवश्यक स्थानमा कृषि हाटबजार तथा कृषि उपज वस्तु संकलन केन्द्र स्थापना तथा पूर्वाधार निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- खेतियोग्य जमिनमा साना सिँचाई तथा भुमिगत सिँचाई व्यवस्था गर्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- मौसमी बेमौसमी कृषिजन्य उत्पादनलाई सुरक्षित शित भण्डारण व्यवस्था सहितको आधुनिक कृषि बजार केन्द्र स्थापनाका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम र नगरको लागत सहभागितामा कार्य अघि बढाइनेछ ।
- कृषक, कृषक समूह तथा सहकारी मार्फत कृषकहरूलाई धानको बीउ, कृषि औजार, घाँसको बीउ, कुखुराका चल्ला आदि वितरण गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा ट्रेबिज स्थापना गर्ने कार्यक्रमलाई अघि बढाइनेछ ।
- उन्नत जातको पशु र गोठ सुधार कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिने छ । डेरी प्रबर्द्धन कार्य गरिनेछ ।

- खोरेत, भ्यागुते लगायत पशुपंक्षीमा हुने माहामारी रोग नियन्त्रण गर्न प्रदेश सरकार र संघीय सरकारबाट प्राप्त सहयोगमा नपाबाट थप बजेट विनियोजन गरी पशुपंछी खोप कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- कृषि सिंचाईको लागि प्रदेश सरकार र संघीय सरकारमा विद्युतीकरणको लागि पहल गरिनेछ ।
- मापदण्ड बनाई उत्कृष्ट कृषकहरुलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- सशर्त तर्फ रहेको धान उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रम र साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट)विकास कार्यक्रमको लागि थप आवश्यक पर्ने बजेटको लागि नगरबाट समेत व्यवस्था गरिएको छ ।

ख. सहकारी विकास

- ✓ सहकारी संस्थाको दर्ता अनुमति तथा नियमन कार्यलाई व्यवस्थित गर्न प्रचलित सहकारी ऐन अनुसार कार्य गरिनेछ ।
- ✓ प्रत्येक परिवारका सदस्यहरुलाई आफ्नो आय अनुसार सहकारीमा अनिवार्य बचत गर्ने बानीको विकासको लागि अभिप्रेरित गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरुको व्यवस्था मिलाइएको छ
- ✓ कृषि सहकारी/महिला समुहलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ✓ कार्य क्षेत्र भित्र पर्ने सहकारीहरुको अनुगमन गर्ने तालीम सञ्चालन गर्ने तथा सहकारीकर्मी बिच अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ✓ सहकारीका विवरण तथा गतिविधीहरु अनलाइन प्रणाली(कोपोमिस) मार्फत व्यवस्थित गर्ने कार्य शुरु गरिनेछ

ग. रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिवी न्यूनीकरण

- ❖ गरिवी निवारणको लागि संघीय एवम प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरी मेड्पा लगायत विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- ❖ श्रमको सम्मान गर्ने भावना अनुसार नगरक्षेत्र भित्र रहेका बेरोजगारहरुलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा आबद्ध गरी अधिकतम रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय,

अब म सामाजिक विकास सम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

४. सामाजिक विकास नीतिहरु:

क. शिक्षा तथा खेलकुद

- विद्यार्थी संख्या र भौगोलिक दूरीका आधारमा विद्यालय तथा शिक्षक दरबन्दी समायोजन गर्ने नीति लिइने छ
- बाल बिकास तथा सामुदायिक विद्यालयमा रहेका बाल बिकास केन्द्रमा विद्यार्थीहरूको उपस्थिति नियमित गर्न नगरक्षेत्रका सबै विद्यालयहरूमा खेलकुद सामग्री वितरण गरिने छ । नगरमा रहेका खेलकुद प्रशिक्षकबाट समय तालीका बनाई खेलकुद प्रशिक्षण गराइनेछ ।
- प्राविधिक शिक्षा विद्यालयलाई उचित सहयोग र अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ ।
- पठनपाठनमा संलग्न बालबिकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ताहरूलाई प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईएकोछ ।
- सरोकारवालाहरूलाई विद्यालय प्रति अपनत्व जगाउन र आर्थिक पारदर्शिता कायम गराउन विद्यालयको बार्षिक रूपमा आयव्यय सार्वजनिक गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूको पोशाकमा एकरूपता ल्याइ परिचयपत्र प्रदान गर्ने कार्य यसै आ.व.मा गरिनेछ ।
- शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी बनाउन शिक्षकका पेशागत संगठनहरूको सरसल्लाह लिने नीति लिईनेछ ।
- उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने संस्थागत र निजी विद्यालयहरूलाई पुरस्कृत/सम्मानित गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- शैक्षिक गुणस्तर सुधारको लागि सामुदायिक विद्यालयहरूलाई विभिन्न अनुदानहरू उपलब्ध गराइनेछ र त्यसको निरन्तर अनुगमन गरिनेछ ।
- सम्पूर्ण विद्यालयलाई लैंगिक मैत्रि, बालमैत्रि, प्रविधिमैत्रि र अपाङ्गतामैत्री शैक्षिक तथा भौतिक पहुँचयुक्त वातावरण बनाउन आवश्यक सहकार्य गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयहरूमा किशोरीहरूलाई स्यानेटरी प्याडको निःशुल्क वितरणको व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- विद्यालयमा विद्युतीय हाजिरी तथा शिक्षक र विद्यार्थीहरूको लगबुक राखे व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गरिनेछ
- संस्थागत विद्यालयहरूसँग समेत राय परामर्श लिई त्यस्ता विद्यालयहरूलाई सेवामुखी बनाउन थप प्रयत्न गरिनेछ ।
- कक्षा १ देखि ३ सम्मका बालबालिकाको पढाई सीपलाई व्यवस्थित गर्ने नीति लिईनेछ । साथै विद्यालय शिक्षण सिकाईलाई प्रभावकारी बनाउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नगरभित्रका प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयहरूका कक्षा ५ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि दिवा पोषण आहार खाजा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गरी बालबालिकाको खेल प्रतिष्पर्धाको वातावरण निर्माण गरिनेछ । अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न विद्यालयमा अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

ख. स्वास्थ्य सेवा

- कोभिड १९ को रोकथाम नियन्त्रण र नियन्त्रणको लागि आवश्यक प्रवर्द्धनात्मक तथा उपचारात्मक उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ ।
- निःशुल्क औषधी, उपकरण र स्वास्थ्य सामग्रीको निरन्तर आपूर्ति र उपयोगलाई सुनिश्चित गरिने छ ।
- स्वास्थ्य सेवालाई सुदृढीकरण, व्यवस्थापन एवं विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- रंगेली अस्पताललाई व्यवस्थित अस्पतालका रूपमा विकास गर्न र यस अस्पतालबाट प्रदान हुने सेवाहरूलाई स्तरीय बनाउने तर्फ विशेष ध्यान दिइनेछ ।
- अति बिपन्न वर्गका ब्यक्तिहरूलाई सरकारी अस्पतालबाट उपचार प्रदान गर्नका लागि आवश्यक आर्थिक सहायताको प्रबन्ध गरिनेछ ।
- कोरोना लगागत अन्य महामारी रोगहरूको नियन्त्रणका लागि चलिरहेको कार्यक्रमलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित स्वास्थ्य संस्था, क्लिनिक एवम् औषधी पसलहरूको निरन्तर अनुगमन गरिनेछ ।
- रगतको आवश्यकता परेमा आवश्यक रगत व्यवस्थापनको लागि अस्पतालमा रहेको ब्लड बैंकलाई गरिदै आएको सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- योग साधना केन्द्र तथा खुला व्यायामशालाको स्थापना गर्न पहल गरिने छ ।
- प्रजनन स्वास्थ्य पाठेघर झर्ने, पाठेघर तथा स्तन क्यान्सर लगायत समस्याहरूको विशेषज्ञ डाक्टरद्वारा पहिचान र निःशुल्क औषधी उपचार गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- नगरमा सञ्चालनमा रहेको आयूर्वेद केन्द्रलाई औषधीको आपूर्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- स्वास्थ्य संरक्षण र प्रवर्धनको लागि अनुगमन तालीम लगायत विविध कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालबालिकाको लागि पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- "नगर उपप्रमुखसँग गर्भवती सुत्केरी पोषण कार्यक्रम" सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ
- शहरी स्वास्थ्य केन्द्र तथा आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्रको सञ्चालन तथा सुदृढीकरण कार्य गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको क्षमता बृद्धि गरी आवश्यक प्रोत्साहन सहित उहाँहरूबाट प्रदान गरिने सेवाहरूलाई गुणस्तरीय बनाइनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीको फोहोर व्यवस्थापनको लागि इन्सिनेटर बनाउने साथै खानेपानी व्यवस्थापन र बृक्षरोपण गरिनेछ ।

ग. ज्येष्ठ नागरिक अपाङ्ग तथा महिला बालबालिका

- ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम आयोजना गरिनेछ ।
- मा.वि स्तरीय बाल क्लब गठनगरिनेछ ।
- अपाङ्ग परिचयपत्र वितरण कार्यक्रम निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- अपाङ्ग तथा महिला बालबालिकाका लागि क्षमता विकास र नेतृत्व विकासको कार्यक्रम गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुबाट कक्षा १० उत्तीर्ण गर्ने छात्राहरुलाई प्रोत्साहन गर्न साइकल वितरण कार्यक्रमको लागि बजेट बिनियोजन गरिएको छ ।

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय,

अव म यस सम्मानित नगरसभा समक्ष पूर्वाधार विकास सम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

५.पुर्वाधार विकास नीतिहरु:

क. सडक, यातायात एवम् आवास

- आवधिक नगर विकासमा जोड दिदै सडक तथा ढल, नदी तटबन्धन, खानेपानी र सिंचाई, पुल, कल्भर्ट क्षेत्रको योजना तर्जुमा गरिने छ ।
- उर्वर भूमिलाई गैर कृषि कार्यमा प्रयोग गर्न निरुत्साहित गरिने नीति लिइनेछ । यसका लागि नगरपालिकाबाट आवश्यक मापदण्ड तथा नीतिगत व्यवस्था गरिने छ ।
- आम नगरवासीको आवत जावतमा सहजता ल्याउन हरेक वडामा पिच बाटो पुर्याउने र संचालित बाटोहरुलाई स्तरोन्नती गर्ने नीति लिइने छ ।
- नगरपालिका भित्र रिङ्ग रोड निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- मुख्य बजार क्षेत्र तथा गाउँ टोलहरुमा सडक वृत्ति जडान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ
- नगरका सबै नागरिकलाई खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउन ओभरहेड ट्याङ्की निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।
- शहरी विकास मन्त्रालयले नगरभरीका योजनाहरुमा गरेका डिपिआरको काम सुचारु गर्न पहल गरिनेछ ।
- आफ्नै भवन नभएका वडा कार्यालयहरुको भवन निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- वडा नं. ४, ६ र ७ को चालु खानेपानी योजनामा रहेको पुरानो व्यवस्थालाई पुनःसंरचना गरिनेछ ।
- सामुदायिक आवास र जनता आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै प्रधानमन्त्री आवास र सामुदायिक आवासको माग गर्ने कार्य गरिनेछ ।

ख. पर्यटन

- ✚ मंगलथान सिमसार क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्र बनाउन संघीय सरकारसँग माग गरी कार्य अघि बढाइनेछ ।
- ✚ संसारीमाई स्थानको भौतिक संरचना निर्माणको कार्य लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ✚ नगरपालिका भित्र रहेका मठ, मन्दिर, मस्जिद, चर्च, गुम्बा जस्ता धार्मिक संस्थाहरूको उचित संरक्षण र सम्बर्धन गर्नको लागि आवश्यक नीति लिइनेछ ।

ग. शान्ति सुरक्षा

- ❖ नगरवासीहरूको शान्ती सुरक्षा एवम् अमनचयन कायम गर्न आवश्यक नीति अललम्बन गरिनेछ ।
- ❖ नगर प्रहरीको दक्षता, क्षमता र संगठनमा अभिवृद्धि गर्दै विपद् व्यवस्थापन तथा शान्ति सुरक्षा गर्ने कार्यमा परिचालन गरिनेछ ।
- ❖ आम नागरिक एवं व्यवसायीहरूको सुरक्षा चासोलाई ध्यानमा राखी महत्वपूर्ण स्थानहरूमा प्रहरीसँगको सहकार्यमा सि.सि.टि.भि. जडान गर्दै लाने नीति लिइनेछ ।

६. वन, वातावरण, फोहोर मैला तथा विपद् व्यवस्थापन नीतिहरू:

क. वातावरण संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- नगरको फोहर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक संख्यामा साधन र जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- आवश्यकता अनुसार विभिन्न संघ संस्थाको समन्वयमा नदी किनार, नदी उकास, सार्वजनिक खालि जग्गा, पाखा तथा सडक किनारमा वृक्षरोपणको व्यवस्था गरिने छ ।
- नगर क्षेत्र भित्र रहेको प्रत्येक निजी, सरकारी, गैर सरकारी विद्यालय र कलेजको १०० मिटर वरपर सूतिजन्य पदार्थ तथा मदिराजन्य पदार्थ बेचविखनमा रोक लगाइनेछ ।
- निजी वन लगाउन व्यक्तिहरूलाई प्रोत्साहन गर्नका लागि बिरुवाहरू उपलब्ध गराउन नर्सरी स्थापना गरिनेछ ।

ख. विपद् व्यवस्थापन,

- विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन विपद् व्यवस्थापन कोषलाई सुदृढ गरिनेछ
- विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरणका लागि तत्काल राहत र उद्धारका कार्यमा जोड दिइनेछ । यस कार्यमा नगरप्रहरी, सहयोगी संस्था र सम्बन्धित निकायहरूको परिचालनमा जोड दिइनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने कार्य गरिनेछ

- दमकल तथा एम्बुलेन्सको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- शव वाहन खरीदको लागि बजेट विनियोजन गरिएकोले खरीदको प्रक्रिया अघि बढाइनेछ ।

७. सुशासन तथा संस्थागत विकास

- ✓ नगरपालिकाको आन्तरिक राजश्वलाई बढोत्तरी गर्न विभिन्न करका संभाव्य क्षेत्रहरूको पहिचान गरी राजश्वको दायरालाई बृद्धि गर्ने नीति क्रमशः लिइनेछ ।
- ✓ नगरपालिकाको कार्यालयमा एकिकृत रूपमा सबै शाखा राखी जनताको काम छिटो र छरितो हुने गरी व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ✓ निर्वाचित जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको आचरण र व्यवहारलाई मर्यादित बनाउन आचारसंहिताको पुर्णरूपमा पालना गरिनेछ ।
- ✓ नगरपालिकाका कार्यालयहरू र वडा कार्यालयहरू सबै ठाउँमा नागरिक वडापत्र राखिनेछ ।
- ✓ प्रत्येक वडामा वडा कार्यालय बाहिर जनताको पहुँच पुग्ने गरी सूचना पाटी निर्माण गरिनेछ
- ✓ नगरपालिका कार्यालय र प्रत्येक वडा कार्यालयमा गुनासो तथा उजुरी पेटिका निर्माण गरी जनताको जिज्ञासा र गुनासो सुनुवाई गरिनेछ ।
- ✓ आवश्यकता र दरवन्दी अनुसारको कर्मचारी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ✓ गुनासो व्यवस्थापनका लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तथा सूचना व्यवस्थापनका लागि सूचना अधिकारीको कार्यलाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईने छ ।
- ✓ दैनिक प्रशासनलाई प्रभावकारी रूपले संचालन गर्न आवश्यक सवारी साधन तथा इन्धनको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ✓ नगरपालिका र मातहतका कार्यालयको भौतिक सम्पत्तिको उचित व्यवस्थापन गर्दै पुराना र मर्मत गर्न नसकिने वा बढी खर्च लाग्ने असान्दर्भिक सामग्रीहरूको लिलाम विक्री गर्ने नीति लिइने छ ।
- ✓ भ्रष्टाचार र अनियमित कार्यलाई कडाईका साथ नियन्त्रण गर्दै पारदर्शिता र जवाफदेहि प्रणालीलाई सुदृढ तुल्याइनेछ ।

८. न्यायिक समिति

- गरिव असहाय तथा पछ्याडि पारिएका व्यक्तिहरूको लागि निःशुल्क कानुनी परामर्श तथा सहयोग उपलब्ध गराईने छ ।
- न्यायिक समितिलाई थप क्रियाशिल बनाई प्रभावकारी बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- न्यायीक समितिबाट निर्णय/मेलमिलाप भएका विवादहरूको कार्यान्वयन कडाईका साथ कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कानून निर्माण गरि लागु गरिनेछ ।

९. विविध

- ❖ नगर भित्र वित्तिय कारोबार गर्ने बैंक वित्तिय संस्था सहकारिहरूलाई दर्ता नवीकरण गरी करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- ❖ नगर क्षेत्रका NGO/INGO लाई दर्ता /सूचीकृत गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ व्यवसाय दर्ता/नवीकरणलाई व्यवस्थित गर्दै लैजाने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ सिफारीस तथा दस्तुरमा निगरानी गरी राजश्वमा हुनसक्ने चुहावटमा कडाई गरिनेछ ।
- ❖ करुणा फाउण्डेसन, प्रदेश सरकार र नगरपालिकाको समन्वयमा त्रिबर्षिय अपाङ्गता न्यूनीकरण, समुदायमा पुनर्स्थापना तथा सहयोगको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ लगत संकलन इकाईको सुदृढीकरण गरी नेपाल सरकारसँगको समन्वयमा भूमिहिन दलित र भूमिहिन सुकुम्बासीलाई जग्गा वितरण गर्ने कार्यलाई तीव्रताका साथ अघि बढाइनेछ ।

आदरणीय सम्मानित नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

लोकतन्त्रिक विधि र पद्धतिहरूबाट निर्माण गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी र व्यवस्थित कार्यान्वयन गर्न सबै पक्षहरूसँग सहकार्य, समन्वय तथा साझेदारीको अपरिहार्यता छ । त्यसैले यस सम्मानित नगरसभा मार्फत समृद्ध रंगेलि नगर निर्माणको अभियानमा यहाँहरूको सहयोगको लागि सम्पूर्ण सरकारी निकायहरू, निजिक्षेत्र, अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरू, गैर सरकारी संघ/संस्थाहरू, विभिन्न विकास साझेदारहरू एवम् अन्य सम्पूर्ण सरोकारहरूसँग हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

अन्तमा, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले यस नगरपालिकाको समग्र विकासमा सकारात्मक र दुरगामी प्रभाव पार्ने विश्वास लिदै आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को लागि नीति तथा कार्यक्रमलाई यस गरिमामय सभामा आवश्यक छलफल तथा स्विकृतिको लागि पेश गरेको छु ।

चालु आ.व. २०७७/०७८ को समिक्षा सहित आगामी आ.व. २०७८/०७९ को प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम तयार पार्न प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्णमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

श्री केशव कुमारी खराल

नगर उपप्रमुख

रंगेली नगरपालिका

संवत् २०७८ असार १० गते बिहिबार